

ԿՈՒ ԳԱՍ ՅԱՃԱԽ ԴՈՒՆ ԻՆԺԻ...

Շահան Պերպերեանի յիշատակին

Կու գաս յաճախ դուն ինծի, իմ մեղութեան պահեքուն,
Ներկայութեամբդ կը լեցնես պարապութիւնը կեանքին.
Կը բերես դուն քեզի հետ հին օրերու քաղցրութիւնը,
Պահ մը մարմին կը հագնին հին երազները կրկին:

Կու գաս յաճախ դուն ինծի ու կը նըստիս իմ դիմաց.
Հանդարտ-հանդարտ կը խօսիս... Կարծես իրար, ետեւէ
Կ'անցնին Սոկրատ, Պրդատոն, Արիստոտել... Ագուինաս...
Տէֆարդ ու Քանդ ու Հէկէլ... Ու շրջերբք կը տեսէ:

Յետոյ միւթը կը փոխուի... Ձեռքին մէջ մուրն ու վրրճի.
Կուրծքին գրքիչ ոսկեղէն, կ'անցնի ահա Միքէլ Անժ,
Հրեշտակազէմ Ռաֆայէլն ու Բովէն ալ Տա Վինչին...
Կ'անցնի Ռաֆայրանոր հրեշտակ, Վան Տայգ. Վան Կոխն մտատանջ:

Կը փոխուի միւթը նորէն... Բալետընման է անցնողն...
Պախը կոկիկ ու վըսմ ու համաչափ քայլուած էով.
Կ'անցնի Մոցարդն ալ ահա — լուսընկայի պայծառ շող,
Ու Պէրպերեան մըրըրկոտ, բնութեան ամբողջ խրոսովով:

Բերանըդ Ակն է ուրկէ իմաստութիւն կը հոսի.
Իմաստութեան խորանին վըրայ քացուած է այդ Ակն.
«Բան»ին Զուրը մերթ, կարծես, շըրթմերուդ վրայ կը կասի,
Որ հոսանքը աւելի բըխի գուլալ ու յըստակ:

Ընդունարան է հոգիդ ձայնի, ձեռի ու գոյնի...
Ո՞վ քեզի չափ, քեզի պէս, սիրուն անոնց դէմ ունի քաց.
Ո՞վ քեզի պէս կը տեսնէ իմաստը խոր ու գաղտնի,
Բաւին, 'նիշին, երանգին, ձեւերուն մէջ քազընլած:

Ու միտքդ ու սիրտդ մըշտապէս իրարու հետ ներդաշնակ,
Լըրացուցիչ իրարու, իրար՝ լոյսով միշտ պայծառ.
Միտքդ խորունկ ու խոհուն, սիրտդ արուեստի հուրով տաք,
Գեղեցիկը կը վառէ աչքերուդ մէջ շող մ'անմահ:

Սրբահն լեցուն է ահա, ու ամէնքը վերացած
Կ'ըմպեն նեկտարը «բան»ին որ կը հոսի քաւ միտէն.
Մ'եկնողները, ամէնքն ալ, ահաւասիկ ետ դարձած,
Իրենց տեղերն են նըստեր... Ելեր՝ հողի բնգերէն,

Չորս ծագերէն աշխարհի, հաւաքուեր են վերըստին.
Քապցրը-ֆաղցըը կ'արօտով. պահ մը շուրջըս կը նայիմ,
Հին դէմքերն են անփոփոխ, հին նայուածքներն իմ չորս դին.
Լրջանկու թեան կաթիլներն աչքերէս վար կը սահին:

Ու քիչ մը ետք, անվարան Գիրի Հրակամ ալ կու գայ,
Իր արծիւի նայուածքը կ'ընդգրկէ մօտն ու հեռուն.
Սիրտը խոցոտ է, պահ մը տըխուր ու լուր կը խուլայ,
Վերջին պատգամն իր կու տալ ցաւով. յոյզով վարարուի:

«Ինչ որ հասեր է մեզի, իբր աւանդ ու սրբութիւն,
«Ահա ձեզի կը թողունք, արդիւնքին հետ մեր նիգին,
«Դու ք էք պաշտպանն ու պահակ... չըյանձնէք գայն հովերուն...»
Խօսքը կ'ստատ կը մընայ, կը տանի ձեռքը կուրծքին:

Աչքերուն մէջ կայ արցունք, տըժգոյն է դէմքը հիմա,
Կ'ըծկումները իր դէմքին՝ սիրտին ցաւերն կը մատնեն.
Շըքեղ Օրոսցն այդ, գիտենք, շատ չըպիտի դիմանայ,
Հոն օրօրուող երագներն ուր ապաստան պիտ' գըտնեն:

Ու լրուութեան մէջ յանկարծ կը մեկնի ան անյողդողդ.
Պահ մը ետք դուն ալ կ'ելլես, կը հետեւիս իր հետքին.
Դուրսը խաւար ու մըշուշ, ու դուք երկու պայծառ շող.
Կը հեռանաք, կը նայինք ձեր ետեւէն անձկագին:

Կը հեռանաք, քընուքեան քայց օրէնքին հակառակ.
Հեռանալով աւելի մեծ ու պայծառ կ'երեւիք.
Կը հեռանաք գերդ երկու հըրեղէն սիւն երկնաւոր,
Մենք, գերդ հաւրորդ հընօրեայ ձեր լուսին կը հետեւինք:

Իբր կը դառնամ ինքս ինծի, սրահն պարապ է արդէն.
Լեռանմէն եմ հիմա ես, մութը կ'իջնէ իմ չորսդին,
Լմալութիւն ամէն կողմս, ո՛հ կը սոսկամ ես մութէն.
Կ'իջնէ խաւարն հոգւոյս մէջ, ու ծանրութիւն՝ իմ սիրտին:

Մ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ